

ועשית שנים רבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת. (כה יח) פרש"י - דמות פרוצף תינוק להם. (סוכה ה:)
 ודרשו בגמרא (סוכה ה:) ונאמר פרוצף? אמר רבי אבהו: פרוצף, שכן בבבלי קורין לפרצוף רביא. כתב הרלב"ג שהעצירים נקראים בלשון זה על שם הרביה והגידול הנמצאים בהם. עוד אמרו בגמרא (יומא נד:) שאחד מהכרובים היה בדמות זכר והשני בדמות נקבה. בפעם שהיו ישראל עולין לרגל, מגלגלי להם את הפרוכת, ומראין להם את הפרוכים שהיו מעוררים זה בזה, ואומרים להן: ראו חבתכם לפני המקום קצת נקבה. וכתב ר"א בן הרמב"ם שמראשו ועד כתפותיו כתבנית אדם, ומכניפיו ועד תחתית גופו כתבנית עוף. ויש שכתבו שהם עופות (הרשב"ם) דוגמא מין של עוף כדכתיב ביהזקאל (כח יד) **את פרוב ממשך הסוכה**, פירוש עוף גדול בעל כנפים. ואע"פ שאמר (לעיל כ ד) **לא תעשה לה פסל וקל תמונה**, כאן התיר צורת הכרובים שהרי לא נעשו להם תמונות אלא לישיתם. דוגמא בגמרא דכסא הכבוד (ישעיה ו ב) **שפרים מעדים ממעל לו**. ודברים הרבה כאלו מצינו בתורה, כמו שכתוב (להלן לה ב) **כל העשה בו מלאכה יומת**, והתיר לעשות בה קרבן תמיד, קרבן מוסף, ברית מילה. ערות אשת אח (ויקרא יח טז) ויבום. **לא תלבש שעטנז** (דברים כב יא) **גדלים תעשה לה** (שם יב). והיו הפרוכים פרשי כנפים (כה כ) כדמות עופות, על שם שבריה זו נקיה ורוב הילוכה באויר בלא טינף. (החזקוני)
 ימוד בעצמו שיהיה כתינוק לעבוד ולמשא ולסבול עול התורה על שכמו כמו שעתה מתחיל ללמוד. ועוד כתינוק שיהא נקי מחטא. וזהו **שנים רבים** מעין דוגמא לתינוק בשני אופנים להיות מקבל עול כתינוק. ולהיות נקי מחטא כתינוק. שירא ממידת הדין הרומז לזהב. (נחל קדומים)

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. (כה ל)
 אמרו רבותינו ז"ל (ברכות נה.) כל זמן שפית המקדש קיים — מזבח מכפר על ישראל, ועשוי, שלחנו של אדם מכפר עליו. במה שמאכיל לעניים ומדבר דברי תורה על שולחנו. ואמר **לחם פנים לפני תמיד** רומז שהלחם שמאכיל לעניים יתן בסבר פנים יפות, באהבה ובחיבה ודרך כבוד, ויזכור בהשם יתברך שהוא (הלים קר) **נתן לחם לכל בשר** ונותן בפנים יפות. וכתב בספר טעמי המצוות (עשין לו) טעם מצוה זו להורות שאף על פי שהלחם מזון כל חי, אין הלחם הזן אלא הברכה היא לזה לחם פניה. תדע שכהן שמגיע על פסול מלחם הפנים היה שבע (יומא לט.). פניו צהובים, הקף (בראשית מא נב) **והרעב הקה על כל פני הארץ**, נמצא לחם פניה הוא **לחם פנים לפני תמיד**. (ואצרות השלח"ה)

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. (כה ל) אמרו רבותינו ז"ל (מנחות כט.) גם גדול נעשה בלחם הפנים, סילוקו פסידורו, שפצאמר (ש"א כא ז): **ל'שום לחם חם ביום הקלחה'.**
שאלה — מה הטעם שחז"ל הגדירו **גם גדול** נעשה בלחם הפנים' ולא מצינו באף אחד משאר הניסים שהיו במקדש שנקרא גם גדול, כגון: (בב"ב צט.) מקום ארון וקרובים אינו מן המדה, קרובים — בג"ס הן עומדין, (שבת קד.) מ"ם וסמ"ך שבלוחות בג"ס היו עומדין. ורק לחם הפנים זכה לכינוי **גם גדול**. כיצד הניסים שהיו בלחם הפנים רמוזים בשמם.
תשובה — לפי שנס זה שבלחם הפנים אכן היה נס כפול ומכופל. ועל כן זכה לכינוי **גם גדול**. האחד — חומו של הלחם שהיה נשאר רך כשעת אפייתו. השני — טריותו של הלחם שלא יבש אלא נשאר רך כשעת אפייתו. השלישי — שיצא ממנו הבל תמיד.
 ניסים אלו רמוזים בשמם **לחם**, שהוא נוטריקון 'לח' — חם' שהם שני הניסים המפורשים בדברי חז"ל, וגם הנס השלישי רמוז בשמו **לחם הפנים** נקראו בתורה גם בשם **חלה** — דכתיב (ויקרא כד ה) **ואפית אתה ששורה חלות שני עשרונים יתנה חלה האחת**. חלה ר"ת חם לה חבל, שהם שלושת הניסים שהתרחשו בלחם הפנים. (בן יהוידע — יומא כא.)

ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ורכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו. (כה לא) פרש"י - **תעשה המנורה** מאלה. לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקדוש ברוך הוא: השלף את הפפר לאור, והיה נעשית מאלה. לקף לא נכתב 'תעשה'.
שאלה — הא כתיב לקמן (כה מ) **וראה נעשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר**. משמע שהוא עשה אותם.
תשובה — לפי שהמנורה מרמזת על עומק פלפול התורה ושתיה כולה מקשה מגוף אחד, כלומר אע"פ שאלו מטהרים ואלו מטמאים, פולם נתנו מרועה אחד (הגיגה ג:) והיה קשה בעיני משה רבינו לעשות כן מנורת זהב, ולכן אמר לו הקב"ה **תעשה מאלה בלא יגיעה**, אבל ענין התורה לימודה ופלפולה לא מאלה היא, כי לא יגיעי ומצאתי — אל תאמן (הגיגה ג:), ועל כן כאשר **אתה מראה בהר** כן תעשה בעצמך ולא תיעשה בלא יגיעה, אלא אחר יגיעה רבה. (תורת משה' להחת"ס)

והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר. (כו ל)
 אמר רבי ישימעיאל: **הרואה שיתחכם יעסוק בדיני ממונות**. שאין לה מקצוע בתורה גדול מהן, שכן כמעט הנובע. (משנה בב"ב י ח)
 כתיב (ישעיה לג ו) **והיה אמונת עמך חסן ישועת חכמת ודעת** והם ששה סדרים על הסדר ובשני סדרים יש סדר למשנה, עפ"י מדריגת הקדושה עולה מאמונת לעתך ומעתך לחסן ומחסן לישועת ומישועת לחכמה וא"כ הרואה שיתחכם יעסוק בסדר ישועות דיינו שיתחכם היינו חכמה שהוא סדר קדשים יעסוק בחלה בסדר ישועות שהוא נזיקין, אלא בסדר נזיקין יש מה שאינו דיני ממונות כגון סנהדרין מכות הוריות קמ"ל דיני ממונות שבסדר ישועות יעסוק והוא הקדושה המביא לזכות לחכמה שבסדר קדשים, וטעם יתר קדושה הניכר בדיני ממונות משום שבו נזכר השגחת הבורא ית"ש להביט על דרכי ועלילות בני אדם ומחשבותיהם גם כי המה הבל מ"מ הקב"ה משפיע חכמה יתירה בלב חכמיו לירד לעומק הדעת כל איש אע"פ שהם עוסקים ברמיותא דדוה מ"מ בקיאים הת"ח מסוד ה' ליראיו. (תח"ס עה"ת)
שאינו לך שום דבר מדיני התורה מאיסור והיתר, שנתנה בו תורה רשות לשכל האנושי לעוף כפי כחו לחתור ולחקור ולהחליט כפי הנראה בעיניו, כמו דיני הממונות. שפתחה לו התורה בהם לאדם נחלה בלי מצרים, לשקול ולשפוט ולדקדק כפי שכלו, עד שרוב דיני טוען ונטען שנדברו בהם דברים הרבה כעגלה המלאה לה עמיר, כולם כללה התורה בדברים מועטים בפסוק אחד באמרה (ויקרא יט טו) **בצדק תשפט עמיתך**, רק מפני ששכל האדם עשוי לטעות באריגה דקה כזאת, לכן רבותינו הקדמונים בעלי המשנה והתלמוד, התאספו יחד לאלפים מגדולי האומה, והניחו לנו יסודות ושרשים בכל אלה. ובכל זה עדיין נשאר מקום להדיין להשטט לימין או לשמאל, לדמות מלתא למלתא, או לחלק ביניהם לפעמים בכחוט השערה. לכן עסק דיני ממונות ישנם שכל האנושי, לדקדק בשינוי משרת האמת על הקדושה, מלבד שכן מחוייב, או איסור והיתר, כשמתפק בדבר, חמיר באיסור תורה, משא"כ בדיני ממונות, לא יכול להשטט בבית הספק להחמיר, דהרי מה שהוא חומרא לזה הוא קולא לזה, וע"כ צריך להתעמל לכוון רק האמת לאמתו. (תפארת ישראל)

ועשית את המזבח עצי שטים חמש אמות ארך וחמש אמות רחב רבעו יתנה המזבח ושלש אמות קמחו. (כו א)
 טעם השם 'מזבח', מפני שמקריבים עליו זבחים. והוא שורש זבח. (ספר השרשים, אברבנאל) **'מזבח'** ר"ת מחילה זכות ברכה חיים. וכן **שטים** ר"ת שלום טובה ישועה מחילה. (תנחומא)

שאלה — מה הטעם דכתיב **המזבח בה' הידיעה**.
תשובה — מפני שכל ישראל היו מחכים שיצוה ה' לבנות מזבח להקריב עליו קרבנות כדרך כל בני האדם הקדמונים שהיו יובדים את אלוהיהם בקרבן וזבח, וגם אדם הראשון ונח ואברהם יצחק ויעקב כן עשו. ועוד שבמעמד הר סיני נאמר (שמות כ ב) **מזבח אדמה תעשה לי ונבחת עליו וגו'**, וגם משה כאשר כרת ברית התורה עם ישראל בנה מזבח תחת ההר, דכתיב (כד ד) **ויבן מזבח תחת ההר**, ומפני זה אמר **ועשית את המזבח** כלומר שהמזבח אשר יהיה ביניכם לבחור לה' תעשה אותו בחצר המשכן לפני פתח אהל מועד. (אברבנאל)
 והאזה"ח פירש - אולי שחזור אל המוזכר במצות הכללות שנצטוו משה לעשות המשכן וכליו, דכתיב (לעיל כ"ה ט') **את תבנית המשכן ואת תבנית כל פליו** ושם הראה המזבח, ולזה אמר **ועשית את המזבח** הידוע שהוא אותו מזבח שהראיתך תבניתו, צריך שיהיה מבפנים עצי שטים. מזבח העולה נקרא גם מזבח הנחושת, ולזה אמר שלא תעשה לומר שכולו עשוי נחושת אלא מבפנים עצי שטים והוא מצופה נחושת.
א"י דכתיב (שמות כ ב) **מזבח אדמה תעשה לי** ועל זה קאמר כאן כך תעשה את המזבח ההוא. (טעמא דקרא)

לכל פלי המשכן בכל עבודתו וכל יתדותיו וכל יתדות החצר נחשת. (כו ב)
 בחלום שראה נבוכדנצר ופתר לו דניאל, הנה שם מבואר 'זהב' רמז למלכות בבל **אנת הוא ראשה די דהבא** (דניאל ב, לה) 'כסף' מלכות מדי ופרס, 'נחשת' רמז למלכות יון נקרא נחשת, וכן דרשו רז"ל בכמה מקומות (שמו"ר לה, ה) ויתבאר אי"ה, וכתב הרוקח (סימן רכ"ה) פרשת תרומה מסיימת בתיבת **נחשת** (שמות כו, יט) רמז למלכות יון, ומתחיל תיכף **ואתה תצנן את בני ישראל ויקחו אליה שמן וית וכו'**, רמז למלכות יון יתחילו הנר מצוה ע"כ. לפי זה יתכן **ואתה תצנן את בני ישראל** סופר לצוות כפירשה"י, דעיקר הציווי היה בפרשת **אמר אל הפקנים**, ושם נאמר **צו את בני ישראל** (ויקרא כד ב) בגימטריא **בימי מתותיהו בן יוחנן עם הכולל**. **נחשת** ראשי תיבות נ"ר ח'נוכה ש"ם ת'לליקו. (בני יששכר כסלו טבת מאמר ב אות א)
נחשת — ר"ת נר חנוכה משמאל תדליק, וסמך ליה **שמן** וית כי הוא מצוה מן המובחר. (רבינו אפרים)
 סך נרות של חנוכה מ"ד (עם השמש) סמך (איוב כט ג) **בהלו נרו עלי ראשי**. ויקחו אליה שמן בגימטריא תקפ"א, בגימטריא אלון שמנה ימי חנוכה! (הרוקח)
נחשת — חן של שמעא העולם כן בעיני הקב"ה, ונ"ח יתדות שנת נעששה כמו יתד תקועה במקום נאמן שהיה ירא פן יחזור לתוהו, אחר שקיבלו ישראל את התורה ונעשה המשכן על פי שנים עדים אז נחשת, רצה לומר היסודות. (שפתי כהן עה"ת)

שאלה — מה הטעם שלא נזכר הכיור בפרשת תרומה עם שאר כלי המשכן. רק להלן בפרשת כי תשא (ל יח) **ועשית פיור נחשת וכנו נחשת לרחצה**.
תשובה — מפני שהכיור לא נעשה מנדבת כל ישראל אלא מנדבת הנשים לבדן, כדכתיב (לה ח) **במראת הצבאות** לכן הזכירו הכתוב עם פרשת הבשמים, שגם הם לא הובאו על ידי כל ישראל אלא על ידי הנשיאים בלבד. (ראב"ע)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
 התשובות אינם הלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com
 לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת